Naše Beseda

ST. PAUL, MINN., 29. ledna 1917. — (Pokračování cestopisu.) V Sev. Dakotě se pěstuje všechno drobné obilí a i dosti lenu, takže jest to rádost se podívati na kus pole, třeba sto šedesát akrů rozlohy, když jest vše v plném květu, a to vždy v noci. Nejvíce pšenice s etam pěstuje jarní, zvané "blue steam," a pak v posledních 10 rokách se tam pěstuje dosti pšenice se tam pěstuje jarní, zvaná mletí velmi tvrdá, ale za to více type, a vydrží více sucha a vzdoruje více různé zkáze, jako černé mletí velmi tvrdá, ale za to více Sev. Dakotě vypěstováno pšenice 83,049,000 bušlů; ovsa 64,904,000 bušlů; korny 12,907,000 bušlů; sena 388,000 tun na rozloze 340,000 akrů. Lesy v Sev. Dakotě nejsou žádné. Ve státu Minnesota se vypěstovalo pšenice 43,973,000 bušlů; ovsa 85,120,000 bušlů; korny 91,584,000 bušlů; sena 2,490,000 tun na 1,660,000 akrech. Nejchudší státy na obilí jsou Nevada, New Mexico a Arizona. Stát Nevada jest více vršitý a mnoho písčitý, tam se farmaří místy a to pouze na malých rozlohách. Za to ale se tam vypěstuje seno vojtěška tak dobré jako v Californii, třeba v Californii pozemek akr stojí sta a tisíce dollarů a v Nevadě pouze několik dollarů akr. Mimo to se tam dobývá zlato a jiné kovy. Stát Wyoming jest též samá hora, tam ale jest dosti pastvy a to nejvíce pro ovce i hovězí dobytek. V létě tam lze spatřiti ohromná stáda ovcí, čítajících často až po 10,000 kusech. Nové Mexiko a Arizona jsou státy horaté, tam právě se táhnou Skalné hory, v nichž možno tu a tam spatřit údolí krásné a kde jest voda, tak se zavodňuje. Jinak ale tam nic bez vody nesvedou. Ve státu Nevada se zavodňuje v okolí Truckee-Carson, 296,000 akrů a podnik stál vládu $5,422,327; ve státu Wyoming se zavodňuje v okolí Shoshone na rozloze 164,122 akrů a podnik stál vládu $4,224,328. Nové Mexiko se zavodňuje v okl. Carisbad—Hondo, na jedné rozloze 20,277 akrů a podnik stál vládu $970,620; druhý má rozlohu 10,000 akrů a zavodňovací system stál $380,020. Ve státu Arizona se zavodňuje v okolí Salt River, na rozloze pozemku 175,000 a podnik stál vládu $11,771,196. Zmíněné dva státy jsou romantické přírodou jako stvořené. Tam vidíte krásu na kráse, tak že člověk nemá ani ponětí, že příroda jest nejlepším tvůrcem ze všech stavitelů. Zajeďte si do Národního Parku ve Wyomingu, (Yellowstone National Park) kde uvidíte věci, že jim nikde není rovno. Můžete jíti kam chcete v této veliké říši, tak nic podobného přírodou stvořeného neuvidíte. Na jedném místě je tam pramen horké vody, jenž ze země proudí do výšky a nedaleko zase takový pramen studené vody. Co jsem tam viděl na své oči, tak to se nedá vypsati, to musí každý spatřiti sám na své oči. Ve zmíněném parku jest vidět také dosti zvěře, ale vše ochuzené, jako jeleny, horské kamzíky, divoké kozy a bůvoly, poslední zvíře jest tam držené spíše pro památku, neboť ještě před 25 lety v Sev. Dak. se jich prohánělo ohromná stáda, ale vše bylo vyhubeno, něco od rudochů, a něco od bělochů, a tak celkem hlavní nejrozšířenější zvíře Severní Ameriky bylo skorem vyhubené, neboť již mnoho bůvolů nezbývá. Dnes jich v této zemi pouze v parkách a zoologických zahradách počítá asi na 1200 kusů. Za to ale v té to zemi jest posud na svobodě dosti vysoké zvěře, jako losů, jichž jsem viděl v Montaně v roce 1907 v horách množství a v severní části Minnesoty jest jich též dosti velká síla. Za svého cestování západem, spatřil jsem dosti zajímavých věcí, nejvíce však jsem si všímal dělnické záležitosti. Ve státech Washington, Oregon a Californii byla v roce 1914 na [illegible] dělníků, a z této armády těch více nežli polovice chodí z místa na místo. Mnoho jest jich takových, kteří by hrozně rádi pracovali, ale neměli o co zavadit, přece v létě mnoho nebylo a v zimě žádná. Tak jako v lesích v zimě lesní tábory byly vesměs zavřeny vždy od prosince až do března. Na západě v lesích jest rozličná práce a rozličný plat — $2 až $3 denně; z toho si musí dělník platit jídlo a musí míti svoji postel, to jest deky, všady na celém západě, na každém podniku i na farmách. Společnosti mají všechny potřeby pro dělníky, jako deky, dešťová kabáty, rukavice a nedanzky a jiné věci. A to vše jest úhrnně drahé, dva až třikráte tak drahé jako v městě v obchodu. V roce 1913, když jsem byl v městě Frisco, tak tam bylo [illegible] dělníků na zahálce a v Los Angeles 35,000. A tak chodil jeden za druhým s dekami na zádech; to připadalo, že chodili jako žebráci v Čechách, když podlovali různé zboží. Na západě vidíte na všechny strany po dráze a vozových cestách prouditi armády dělníků — hladové, otrhané, špinavé, i s tou drobnou čeládkou; vůbec jsou na sebe nedbalí. Mnohý jest tak otupělý a zmalátnělý, že vůbec neví, co se kolem něj děje; jest mu vše lhostejné jestli ho vlak přejede, aneb na místě zabije. Se vší úctou

V. Pučelík.

* * *

POKRAČOVANÍ CESTOPISU J. W. PROKOPA

Dne 22. ledna 1917.

V sobotu jsem byl opět na prohlídce pozemku a krajiny okružní cestu vzdálenosti 40 mil konali jsme v gasolinovém člunu. Jeho na [illegible] tak že jsme měli po jezeře krásný výlet. Zde jsou shromáždění lidé snad ze všech států tak že hotely jsou stále cizím lidem zaplněny a každému se zde líbí neb mají zde zábavu jakou jen si kdo přeje. Kdo navštíví New Orleans, ten na něj nezapomene. V neděli jsem si vzal káru a jel se prodlédnout staré město a parky, v nichž lidé sedělí pod košatými stromy pěkně v chládku. Počasí jest nyní zde, tak jako u nás v Nebraske ku konci měsíce května a v červnu — [illegible] kvetou a vše se rozkošně zelená. V bílý jeden zychná kvetí. [illegible] jsem se též podívati ve mlýně kde přeřezují cukr. Stavby jsou obrovské a v nich viděl jsem takové hromady pytlů cukru, že se to ani nedá odhadnout. Někdy mil odtud nalézá se přístav, kde se nakládá střelivo a výbušné látky. Kotvily tam tři velké parníky, na které nakládali rozličný materiál, o čemž ale nemohu se zmínit, neboť málo komu dostane se tam přístupu, jezto vládní úřadyvše bedlivě hlídají. Na severu bydlící lid se domnívá, že lidi na jahu jsou zmoteni a ustarani, jsou však všichni na omylu. Zdejší obyvatelé vyhlížejí zdravěji a ve [illegible] a zvláště ženské pohlaví je zde bezstarostnou, neboť snad v každé domácnosti mají zjednanou ženušku, která musí veškeré práce vykonat sama, tak že hotovky vyhlížejí, jako když je ze škatulky vytáhne. Dala by se netoužo stupeň na to ale nezbývá času.

Z New Orleans jsem vyjel v pondělí v 7 hodin ráno. Přes jezero jeli jsme po mostě nějakých pět mil a vše se tak podezřele houpalo že jsem každé chvíle očekával pohlednutí svoji hodinku. Pokud jsem jel přes stát Mississippi, krajina jevila se velice chudou pro farmaření a lid to [illegible] svoji výživu čerpá z lesů. Večer přijel jsem do Birmingham, Alabama; ježto bych byl zde mnoho neuviděl, zůstal jsem, tam tudíž až do rana. Vůbec přes celý stát Mississippi a Alabamu pokud jsem mohl z vlaku pozorovat, jsou to krajiny velice špatné, ba ani vypsat se to nedá a co mne se líbe, tu bych zde nechtěl za nic na světě farmařit. I kdyby mně tolik, co bych si přál, zadarmo dávali. Za celé tři dny, co jsem vyjel ze státu Louisiana, projel jsem třemi státy Mississippi, Alabamou a Georgii a vsude nestojí to, podle mého náhledu, za nic a je mi to věru divným, jak se ten lid živí. Na zdar!

* * *

PUEBLO, COLO., 1. února 1917

Už ani se mnoho nesypal,
ale pod kroky chůze skřípal
v uši a v nos narážel,
ou vetřelec čiperný,
dekorator zimy "mráz" ...
Přes mnoho, jak v předu, ze
zadu i strany
vše bali se v bílém závoji,
sníh, zima, mráz a ními
mají vše v bílém dekoraci
obtočený

až jak pokud sáhá jich revír —
ten, jest dnes teprv 1. únor
to ještě měsíc celý plan zimy —

Vladaření českého krále Přemysla Otakara II. při "Slovanech" (Odtíž II.) — Našeť když se byl Otakar z jihu opět navrátil do Čech, činil rychlé přípravy k válce. Nejdřív ukrotil uherského krále Štěpána, Filipového spojence a pak 1. listopadu 1270 se svým vojskem nastoupil pochod proti jihu. Opanoval brzy Slov. Hradec, jenž byl tehdy v držení akvilejské církve. Již tu nacházíme v jeho vojště nejznamenitější vůdce ze Štyrska a Krajiny, kteří vedli roty Otakarovy Savinskou dolinou dále do Krajiny. Tu než dříve opanoval štýrský Samostan, jak naučil přímo k Lublani, která byla tehdy v oblasti Filipových privržencu. Hlavní Šichtenstejnský, jehož byl jmenoval Otakar za maršála, ocitnul se konečně před branami města se svou strážcí. Úkolem jeho bylo, aby opatřil potřebné nezbytnosti pro vojsko. A když dospěl hlavní oddíl armády na místo, tu Otakar dal rozkaz, aby celé dva dny byly dány vojákům k odpočinku, načež třetího dne časně z rána vedl náhlý útok proti městu, které podlehlo v prvním náběhu. Posádka Lublaňského hradu, jež měla mu dosti zbraní, ale dostatek potravin, tudíž dobrovolně se vzdala. Otakar jak obdařil je potravinami a dovolil jim, že mohli volně svůj opustiti. Když byli odešli zbraně. Ještě některých dalších hradů se Otakar zmocnil, mezi těmito jmenujeme: Kranik a Kostanjevice. Potom pevověl místo vladařem nového státního podlaží Ulricha, načež dal rozkaz vojsku, aby postupovalo horní krajinou Tebže do Korutan. Tu nenarazil na žádný odpor. Bez boje se mu vzdali Filipovi přívrženci a hotově Otakar na vojsku skem prestolu při "Gospej Svetí" po staroslovenském obyčeji ve Korutanský vévoda nastoupil. Z Korutan Otakar namířil Alpským pohořím do Štyrska a odtamtud chtěl dorazit přes Semmering do Rakous. Tu jej však rychlostí blesku dojde zvěst, že Maďaři z druhé strany Semmeringu čekají na něho, aby jej zákeřně napadli a jej odvedli v zajetí. Byla tehdy velká zima a mnoho sněhu, který pokrýval ony strmé skalní útesy. Vzdor této nepohodě rozjařený Otakar nelekal se nebezpečí. Velel znova ku přestu přes kopce a pláminy do Rakous, kamž šťastně brázdil a též nástraze Maďarů unikl. Na to rychle vyslal vojsko proti těmto svévolným nepřátelům a brzy je pak skrotil. Uherský král Štěpán dobrovolně musel se zříknouti všech nároků, které by si činil na něj jeho nástupci na země. Štýrsko, Korutany, Krajinu a Slovenské krajiny král Otakar nyní byl na vrcholu moci a slávy. Vladnutí území mu se rozprostíralo [illegible] od Jerkonoských hor až dolů po dalmatské moře. Jako někdejší kristovství Samova i Otakarovy říše. Hranice pojímaly v sebe všechny Čechy, jakož i větší díl Slovanských národů ostatních. S nadějemi do budoucna bylo možno očekávati, že bystrý, nemavný král nebude spokojen s dosavadním úspěchem, alebrž že bude po jho snahou [illegible] na podnezí dalmatské moře. A to jen vše nebude vyvolávat Korutany, ale i vliv Otakarův na Mecklenbourkom patriarchu, čím dále více rostl. Tedy též z těch příčin, Otakarovy osobní vlastnosti, jakou jeho vladu vykazují všichni historikové hodnější doby a mnoho vědí jeho povídati o jeho dobrosrdečnosti k rostům. Jmenovitě jak se jevil u něj hluboký smysl duševního a náboženského citu. Ve velké jeho dizavě nebylo snad dobročinného ústavu, který by nebyl on nějak obdaroval. Ohromný počet lidu, ubohých a jeho zásluhy vlastenci dokazují, jak velice se zajímal o veřejné společenské ústavy svých poddaných. Vzdor tomu bohatou pěstí krotil český král hrabivé a vzdorné šlechtice. Štěstí však bylo mu za to po všechno. A tehdy v důsledcích to bo dějepisci jej v ohledu tomto velitaupi. Jedna taková pověst vypráví, že: Když Otakar se jednou vracel z Korutan Dravskou dolinou do Štyrska, tu jej tam vesele pozdravili kmeti a měšťani, jakož blízká slechta, jen jistý Marenberčan tak neučinil, neboť byl prý nemocen. Zlí lidé jej však ušeptali u Otakara, jako že tentýž nechce jej přijati za svého pána. Otakar tudíž rozkázal svému nápadníku, by zajal vzpupného [illegible] a poslal ten jej do Prahy. I stalo se prý, že pak Ardalt Slovenje hradský pozval nato uherzanu na oběd, při té příležitosti téhož topil a poslal jej krátce do Prahy. Tam jej ruzným spůsobem mučili, až jej jistý Zupan [illegible] tvrdým nůžem do hlavy a tak jej uprostil bolestí mučedel." Tato epizoda nenalézá se však v žádných zápiskách kronikách, ale vyvolala spíše jako lidová pověst. Pravděpodobno zdá se, že tentýž Sejtovel Marenberský zemřel na cestě do Prahy. O příčině jeho smrti nevíme nic určitého. Průvodka o velikých mukách jakési protestanty jak při ně zacházel král a vzdorující šlechtou. Otakar rozdělil alpské země ve dva okrajné kraje, každému z čele vlády ustanovil svého náměstka. Štýrsko nejdříve zastupoval biskup Bruno z Olomouce, po něm pak Mahta z Dedje a konečně Burkard z Klingenberga. Korutany, Krajinu a Slovenskou krajinu své pak Ulrich Drahobližkému, jenž pocházel z nejvyšší rodiny Kouniců. Ten muž byl vojín [illegible] vzorný [illegible] v jednom. Věrně zastupoval zájmy krále, jakož i na vojsku dovedl sobě získati vážnost a lásku. Přičinil se o dosazení mír se Korutanů. Když se tomu [illegible] stále nevděčna. Dále svým vlasem dobývá, že byl pak král Otakar jmenován za [illegible] kapitána, to jest vrchního vojevůdce a [illegible] kostelské církve. Bohužel zemřel tento muž padnul zrádou [illegible] v Dědje v bitvě proti Maďarům na Moravském poli r. 1272. Nebylo mu [illegible] českému lidu dlouho se radovati ze své [illegible] slávy a moci. Právě tehdy, když byl znova použil Maďary [illegible] a [illegible] nožáhlé říše a [illegible] v Němcích vážné [illegible], které měly [illegible] hodnotě [illegible] Otakarovské [illegible] zvolily [illegible] směrem. Ta bitva dne 29. září roku 1278 Rudolf Habsburk zvolen jest za němce [illegible]. Přítě [illegible] vání. (Vyňato z díla Slov.)

V četě M. J. Podhořek

Pravda vždycky vyjde na jevo.

Potřebujete-li lék pro zácpu, nedýmání, [illegible], bolení hlavy, [illegible], nedostatek chuti a energie, zapamatujte si, že Trinerovo Lekvar Hořké Víno v mnoha [illegible] bylo podrobeno [illegible] a jeho skvělé [illegible] jest jen výsledkem [illegible] dokonalé spolehlivosti. Pan [illegible] Škola, Elm St. Milwaukee, [illegible] 28, jeset nové 26 prosince 1916 [illegible] 77 let. Byl jsem dlouho [illegible] a [illegible] jsem [illegible] domácí Trinerovo Lekvar Hořké Víno mně pomohlo a dnes jsem úplně zdráv a plný síly. Doporučuji je každému." V dopise z 12. ledna 1917 [illegible] Rudolph Karlstat z Hastings-on-Hudson, N. Y. prohlašuje: Nemohl jsem [illegible] ještě dva dny. Jednou Trinerovo Lekvar Hořké Víno vyléčil mne [illegible] k [illegible]. Dnes [illegible] jsem [illegible]. V lékárnách. Též [illegible] jsou [illegible] Trinerovy [illegible] [illegible] [illegible]